

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק ג' אדר תשפ"ד

פרשת תרומה

גליון תר"ל

שנה י"ג

מפי ספרים וסופרים

ויקחו לי תרומה

בשרם ונעשה עורם אדום כדם, וגזרו הרופאים שצריכים לרחוץ את עורם בחומץ חזק של ענבים, וכולם הוכרחו לבוא לראובן ולקנות ממנו חומץ, ומכר את החומץ בסכום גבוה.

וכן הענין בצדקה שכוחה גדול שלא צריך לסלק את הרע ולהביא במקומו טוב, אלא ישאר הרע כמו שהוא ויוצא ממנו טוב, וכפי שהיה לגבי היין שלא נהפך החומץ שוב ליין אלא בחומץ עצמו נעשה לו תועלת, כלומר שהרפואה תבוא מהמכה עצמה, ולכן כתוב וצדקה תציל ממות שאם נגזר "נגף" לא יסתלקו אותיות נגף, אלא יתהפך סדרם לסדר "גפן", וכן בזכות הצדקה יסתלק הנזק מנגע ותמורת סדר "נגע" יהיה סדר "ענג" ועל זה נאמר (דברים כ"ג ו') "ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה" דהיינו שהקללה עצמה תהפך לברכה.

ולפי זה מובן מדוע נקט כאן הכתוב בלשון תרומה, כי אותיות "תרומה" יתהפכו ויהיו "תמורה" דהיינו שיש כח גדול בנדבה וצדקה לעשות תמורה לרע שיתהפך לטוב, שתיבת נגע תתהפך לתיבת ענג ותיבת נגף תתהפך לתיבת גפן וכן כל כיוצא בזה.

(עוד יוסף חי')

צריך להבין מדוע נקט כאן הכתוב לשון תרומה, והרי תרומה הנזכר בכתוב הוא על מה שמפרישים מהדגן, וכאן שמדובר על דברים שהביאו למשכן היה צריך לומר ויקחו לי נדבה, וכמו שכתוב (ויקהל ל"ה כ"ט) "כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם להביא לכל המלאכה אשר צוה ה' לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה לה'" כי לשון נדבה ייאמר על דבר שאינו מסויים וקצוב להפרישו משיעור מסויים וקצוב, ואם כן לפי זה היה צריך לומר ויקחו לי נדבה.

ויש לומר על פי משל לראובן שהיה מוכר יין בעירו והיה לו באוצרו מאה חביות מלאים יין, והנה בא אדם אחד לאותה עיר והביא עמו מאה חביות יין למכירה, ומכיון שהאורח ידע שלא יצליח למכור את יינו כיון שכל בני העיר די להם בפחות ממאה חביות יין, על כן שכר שני בני אדם מאנשי העיר ואמר להם שישבו במקום שמתאספים אנשים רבים, ויספרו לפני האנשים היושבים שם שכל החביות של ראובן החמיצו, וכן עשו שסיפרו כך לפני אנשי העיר שהחביות של ראובן החמיצו, ומכיון שברית כרותה לשפתיים, על כן כל החביות של ראובן החמיצו, והאורח שמח על כך שמחה גדולה כי עתה כולם יקנו יין רק ממנו, והנה בחמלת ה' על ראובן הביא על אנשי העיר מחלה מיוחדת, שהתגבר הדם בעור

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבתינו הק' מאלכסנדר

כל מסחרו של אדם צריך להיות באמונה

ויקחו לי תרומה. פרש"י ז"ל: לי לשמי יפרישו ממנו נדבה. הר"ה"ק מאמשינוב בן כ"ק איתן הזקן מווראקא זי"ע פירש אם אדם עוסק במו"מ ובאמצע מו"מ פורש את עצמו והולך לעבודת ה' זה הוא שמפריש ממונו נדבה לה', והפירוש בדבריו הק' שאם יודע במסחרו שכל תהלוכותיו היא מצדו ית"ש כי הוא הנותן לו כח לעשות חיל, ועוסק באמונה, הוא נדבה לה'. (תפארת שמואל)

צדיק מבטל גזירות, ומשפיע טובות לישראל

דבר אל בני ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לכו תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת (כ"ה, ב"ג-ג). ובמדרש (ש"ר ל"ג, ב') הה"ד (תהילים ס"ח י"ט) עלית למרום שביט שבי, כל עליוויך לא היה אלא מן המרום וכו' עיי"ש. וי"ל הענין, דהנה ישנם כמה מיני צדיקים, אחד שעובד את השי"ת בתורה ובתפילה, ואחד שעובד את השי"ת ודואג גם לבני דורו, היינו שמתפלל עבור כלל ישראל ומבטל גזירות רעות, ויש צדיק שמבטל א"ע ומסור את גופו ונפשו בלתי לה' לבדו, וצדיק כזה חוץ ממה שזוכה לבטל הדינים ולהפוך אותם לרחמים, זוכה לעכב הרבה גזירות רעות שלא יהיו כלל ולא יבואו כלל. (עקידת יצחק)

על ידי רצון טוב מרוממים את האלוקות

ויקחו לי תרומה. כלומר ע"י שירימו מכספם וממונם הגשמי לצורך גבוה, לעשיית המשכן וכליו במצות הבורא ית', בזה ירוממו לי עצמי כביכול, שתהיה בחי' האלקות בהתרוממות, 'מאת כל איש', ר"ל אפילו מאיש הגרוע ביותר, 'אשר ידבנו לבו' פירש"י ז"ל לשון רצון טוב, ר"ל שיהיה לו רצון טוב, 'תקחו את תרומתי', יכולים לרומם האלקות על ידו. (אמרי נחמה)

במעלת ההכנעה לכל אדם

במד"ר כתיב לפרוש הימנה איני יכול לפי שהיא בתי לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך טובה זה עשי לי קיטון אחד עשו לי שכל מקום שתלכו אדור אצלכם, כן הוא התוה"ק, עי"ש במדרש. הענין הוא שלכאורה איך אפשר להבין שהקב"ה יפרוש מהתורה, הלא בלעדי שפעו והשגחתו הכל כאין וכאפס, ואיך המשל דומה למשלו? רק הנכון הוא

שכשאדם מתגאה ח"ו אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם כמאמרם (סוטה ה.), וכן כל תוה"ק היא תורת אמת, מה' אלוקים אמת, לזאת צריך שילמד באמת, ולכך ניתן לנו כח החידוש מהתורה וכח ההכרעה בתורה, וכמבואר בדרשות הר"ן (סוף דרוש שלישי) ענין תנורו של עכנאי, ואנחנו זוכים לבוא לאמת ע"י שיש לישראל כח ההכנעה, ובזה אנו זוכים להכרעה אמיתית בתורה, וע"י נפשי לכל תהיה זוכים לפתיחת הלב בתורה וזה פתח לבי בתורתך, וזה הוא בקשת הקב"ה מאתנו קיטון אחד עשו לי, היינו כסא להשראת השכינה ע"י ההכנעה והשפלות וכש"נ (דברים ז, ז) לא מרובכם וגו' כי אתם המעט, היוצא מדברינו אלה שללימוד התוה"ק צריכים אנחנו למדת אמת, למען לבא ע"י האמת להכרעה אמיתית, ולברר הלכה לאסוקי אליבא דהלכתא.

ונוכל להעמיס זאת בפסוק (בה, ב) וזאת התרומה -ויקחו לי תרומה, תרומה היא המורם והמובחר, וכעין שמצינו בש"ס (ג"טין סז.) מתרומות מדותיו של ר"ע, היינו ממובחר מידותיו והתכלית מהתורה, ואיך להגיע לזה הוא מאת אותיות אמת, 'כל איש אשר ידבנו לבו' היינו להתבטל בפני כאו"א מישראל, ולראות בכל איש אשר ידבנו לבו, שיש בו נדיבות הלב, ונדבה הוא רצון טוב כמבואר ברש"י ז"ל, לראות הטוב שבכל אחד ואחד ולהתבטל מפניו, ועי"ז נזכה לביטול והכנעה ונזכה ללמוד וללמד. (שמח ישראל)

בזכות התורה הק' שהקב"ה נתן לנו מסיני זכינו להיות חיים וקיימים

בכל הדורות ובכל התקופות

ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך (כ"ה, ט"ז). פירש רש"י ז"ל התורה שהיא לעדות ביני וביניכם שצויתי אתכם מצוות הכתובות בה. ויש להבין כיצד התורה עצמה מעידה שהשי"ת צוה על המצוות הכתובות בה, הרי לפי הסברא היה יותר נכון שיהיה דבר אחר שיעיד על אמתת התורה והמצוות, על דרך שאמרו על המנורה (שבת כב:) עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, ולא שהתורה תעיד על עצמה, כלשון חז"ל (כתובות כז:) אין אדם מעיד על עצמו. אכן נראה המכוון עפ"י מה שכתב הגה"ק רבי יעקב עמדין זצללה"ה זי"ע בהקדמה לסידורו (סולם בית אל חווק ב) שכאשר יתבונן האדם בנס הקיום של ישראל עם התורה, שכל האומות הקדומות העצומות, ממלכות אדירות, אבד זכרם, ואנחנו האומה

הגולה שה פזורה, אחרי כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמורות אלפי שנים, שאין אומה בעולם נרדפת כמונו, אנחנו הדבקים בה' כולנו חיים היום, לא נפקד ממנו בכל תוקף אריכות גלותנו אפילו אות וניקוד אחד מתורה שבכתב, וכל דברי חכמים קיימים לא נפל מכל דבריהם ארצה, ולא שלט בהם יד הזמן ולא כלום, הנה כאשר יתבונן בזה יראה בודאי קשר עולם התחתון בעליון והשגחת השי"ת עליהם תמיד, עיין שם שכתב בלשונו, חי נפשי כי בהתבונני בנפלאות אלה, גדלו אצלי יותר מכל הנסים ונפלאות שעשה השי"ת לאבותינו במצרים ובמדבר ובארץ

ישראל. וזהו הפירוש שהתורה היא עדות, היינו נצחיות התורה, שגם לאחר אלפי שנות גלות ונידודים עודנה קיימת אצל ישראל על כל מצוותיה ודקדוקיה, עד שכל קהלות ישראל בפזורת הגולה מחזיקים באותם שבתות וימים טובים ושאר כל מצוות התורה, שזה דבר שלא יאומן בדרך הטבע כלל, רק בדרך נס ופלא בלבד, זה העדות הגדול ביותר לאמתת התורה והמצוות, שהשי"ת שהוא נצח, הוא אשר נתן לנו תורת אמת וצוה אותנו מצוות הכתובות בה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תשע"ד. מלוקט מגיליון "אמרות טהורות")

ווארט

ראיית פני הצדיקים וסגולתה

כבר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה וראה ועשה בתבניתם וגו' (כ"ה, ל"ט-מ')

פירש מו"ח הג' נ"י כי צדיקים נקראים כלים כפירוש הזוה"ק בפ' ויקהל על הקרא "וצמת והלכת אל הכלים וגו', א"כ מצוה שיסתכל בצורות צדיקים ויתבונן בעבודתם ויעשה כמעשיהם בתבניתם, וזהו "וראה ועשה כתבניתם".

הרואה פני צדיק משיב לנפשו שפע טוב וברכה, כי עליו חל ושורה אור השכינה (יערות דבש ח"א דרשה י"ב).

(תפילת חיים)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלבע' ר' סיון תשע"ד

אשר ידבנו לבו (כ"ה, ב). מפרש"י ז"ל: לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב. ויש לדקדק מה בא רש"י להשמיענו באמרו "לשון רצון טוב". וי"ל הדנה כתיב "לי הכסף ולי הזהב נאום ה'", א"כ כשאדם נתן צדקה אינו נותן כלום כי הכל של השי"ת, והדבר היחיד שנתן האדם הוא הרצון, וזהו כוונת רש"י "והוא לשון רצון טוב", והיינו דכל מה שיש לאדם לתת הוא רק את הרצון.

(פניני קול מנחם לאדמו"ר מקאליב זצ"ל)

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב') היינו שכל אדם צריך לשית עצות בנפשו, לבדוק לעשות מצות טובות, 'מכל אשר ידבנו לבו' מהתאוות החיצוניות, ומדות הרעות אשר הרגיל בהם, מהם יקח דרך לעבודת הבורא ב"ה, באותו החשק ובאותה התאוה ביתר שאת.

(בעל שם טוב)

וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו. נראה לכאור למה לא הזכיר הכתוב זהב טהור אצל החוץ, כדי ללמדינו שכל מה שהאדם עושה כדי להדר את עצמו בעיני האלוקים - הוא ודאי טהור בהחלט, אבל כל מה שהוא מראה חיצוני טהור - אינו טהור בהחלט, כי יכול להיות שהוא עושה כן מפני הרואים, ולבו בל נכון עם ה'.

ד"א לפי שנקיון פנימי הקב"ה מקבלו שהוא טהור המחשבות אבל לטהר את עצמו מבחוץ הוא דבר קשה מאוד, כי מדרך בני עמו לדון את כל אדם לכף חובה, כי מי לנו גדול ממה, ויחבאו עלי דברים, וחשדוהו במה שאין בו, ואם בארזים נפלה חץ שחוט לשונם, מה יעשו אזובי קיר?

עוד פירוש, 'מבית ומבחוץ' - רמז לנגלה ונסתר שבתורה. וידוע, שהנסתר יש בו יותר טהרה וקדושה מן הנגלה, על כן לא הזכיר טהור כי אם אצל 'מבית'. (כלי יקר) דבר אל בני יי ויקחו לי תרומה (כה, ב). כאשר באה התעוררות פתאומית על יהודי לעשות מצוה או דבר טוב, עליו להלכיש את ההתעוררות בלבוש של מעשה ולעשות את הפעולה של המצוה מיד במקום, לא להתמהמה ולא לדחות לזמן אחר, אלא יעשה אותה מיד, כי אחרת, התעוררות עוברת מן העולם ללא שתשאר סימן או רושם. וזהו שנאמר בפסוק (איכ"א ג', מ"א) נשא לבבו אל כפים, את התרגשות הלב יש להעביר אל הכפים, אל הידים ולפעול מיד ובצורה ממשית את הדבר הטוב, ועל כן בעת קבלת התורה כאשר עם ישראל הגיע לדרגה עליונה של התרגשות והתלהבות, וההתעוררות הגיע לדרגת מלאכי השרת, אמר הקב"ה למשה חבל שההתעוררות תעבור ללא רושם, תלביש את ההתלהבות וקדושה למעשה גדול, והוא בנין המשכן. וזה הפירוש ויקחו לי תרומה.

(מהגה"ק ר' אברהם מטשכנב- לרגל יו"ד ה' אדר)

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ודקדקו המפרשים אמאי לא כתיב ושכנתי בתוכו. י"ל דקאי על עיקר השראת השכינה שהיה על פנימיות נדבת לבם של כל או"א בדיבורו שהיו מקדישים נדבותם לצרכי המשכן, היו ממשכימים אז בדיבורי הקדושה והיה השכינה שורה על פנימיות הלב של כאו"א בשעת דיבורו והקדשו, ומפני זה כתיב ושכנתי בתוכם ר"ל בתוך הפנימיות ללבם של המתנדבים. ומזה יש ללמוד כמה גדול כח הדיבור של בני"י, הלא אנו רואים בהמה שהיתה חולין אם מקריבה בעזרה היא נפסלת משום חולין שנשחטו בעזרה (קידושין נח), ואחר שהוציא עליה הדיבור לקדושה הוא להיפך אם שחטה בחוץ חייב כרת, וכן חפץ אחר הקדשו אם נהנה בו מעל, וכל זה הוא מחמת דיבורו, מכ"ש אם האדם משבח ומפאר ומהלל בדיבור ליוצרו עושה רושם, וכחו גדול מאוד לעשות נח"ד להבורא ב"ה בדיבורו.

(תפארת שלמה)

ויקחו לי תרומה (כ"ה, ב') מפרש"י ז"ל ויקחו לי לשמי. ודקדקו המפרשים (באלשיך ועוד) אמרו 'ויקחו' דהוי ליה למימר 'זיתנו' עיי"ש. וי"ל על דרך זה, דידוע תנו עוז לאלוקים (תהילים ס"ח, ל"ה) ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים (זוה"ק ויקרא ז', ב'), והנה העובדים שלא על מנת לקבל פרס הרי הם בחי' 'זיתנו' כאמור, אבל העובדים על מנת לקבל פרס הרי הם בחי' 'ויקחו' כמובן. אמנם אם הקבלת פרס הוא בכוונה כדי לעסוק בתורה ומצוות שאם אין קמה אין תורה (אבות פ"ג מ"ז), אזי הרי הם ג"כ בחי' 'זיתנו' כמובן. וזהו שנאמר ויקחו במקום ויתנו ופירש רש"י לי לשמי, שאם ה'ויקחו' היינו הקבלת פרס היא 'לשמי' הרי הוא בחי' 'זיתנו' כנ"ל, ודו"ק.

ושכנתי בתוכם כו' ככל וכו' תבנית כו' וכן תעשו (כ"ה, ח' ט') הלשון מהופך. וי"ל כי איך יכולין בני ישראל לעשות משכן להשי"ת כאשר אמרו במדרש שתמה משה רבינו ע"ה והשיבו הקב"ה אף אחד מהם יכול לעשותו. מכל מקום ודאי נעשה כל זה ע"י התחברות נדבות בני ישראל ואז יש לכל אחד חלק שיכול גם אחד לעשותו. וזהו שכתוב (שם ב') מאת כל איש לכנוס עצמו בכלל ישראל. אבל עכ"ז בני ישראל נתנו רק הנדבה אך הכלל שע"י מעט הנדיבות של איש ישראל חל עליו שם שמים, כי כל מעשה האדם לברר בחי' השראת השכינה שיש בכל מקום, ועי"ז יכול האדם אח"כ לעשות יותר ומברר כח השראת השכינה יותר, ועושה יותר עד אין שיעור, וזהו שכתוב ועשו כו' ושכנתי כו' בכל כו', ועי"ז וכן תעשו, אח"כ בכל השלימות והבן.

במד"ר (פרשה ל"ג) הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו את המקח שנתתי לכם. ואינו מובן מה הוסיף ממשטא דקרא. ונראה דהא

התורה נקראת לקח, ויש עוד לפרש לשון הגבהה כמו שדייק כ"ק אאמו"ר זלה"ה דלעולם לשון לקיחה היא הגבהה, וכבר הזכרנו זה כמה פעמים, והבאנו מכמה מפרשים ראייה לזה, וכאן הפירוש להרים את דברי התורה, וכמ"ש הרב דענין תורה לשמה היא לתועלת התורה ולא לתועלת עצמו לבד. ובפשיטות יש לפרש הדברים הדנה שרשי התורה הם אלקות וניתנה למטה בדברים דהאי עלמא דיני מלוה ולוה וכל סדר נזיקין וכהאי גונא, אך במה שהאדם לומד ברעותא דליבא זו אמצעי לחימה לשרשה, ועל כן נקראת 'לקח'. וזהו הפירוש אל תעזבו את המקח, היינו ענין הרמה שהוא ע"י רעותא דלבא, וזה עצמו הענין בנדבת המשכן י"ג דברים לעומת י"ג מכילין דרחמי והיה בהן חיות ממש עדי שנשאו את עצמם, וכל זה מפאת רעותא דליבא דומה לתורה כנ"ל.

ויקחו לי תרומה. ולכאורה קשה מהו לשון ויקחו, היה לו לומר ויתנו. וי"ל כי מכל דבר צריך לקחת ממנו התחממות להשי"ת.

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב כסף ונחושת (כ"ה, ב-ג). הדנה כל האדם מחויב לעבוד את הבורא ב"ה במעשה ובמחשבה, שעל ידי הכוונה והמחשבה קדושה, אזי בזה מקים לשכינתא מעפרא, והמעשה הוא בכדי שיתרומם האדם ולהיטיב לעצמו. ובה מיושב הכתוב כל איש אשר ידבנו לבו, דהוא מרמז על המחשבה, עי"ז תקחו את תרומתי, רצה לומר שבזה יתרום השכינה בכיכול. וזאת החכמה אשר תקחו מאתם, רצה לומר זה התרוממות אשר האדם לוקח לעצמו, זה הוא בא ע"י המעשה דהוא זהב וכסף ונחושת, רצה לומר ע"י העובדא, ודו"ק.

מעשי צדיקים

הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א (יומא דהילולא ד' אדר)

שלוש בני ביתו והוא הסתגר לשיחה עם הנסיך. בשובו לביתו התפלל הנסיך על התנהגותו. מה גרם לו להישמע להזמנת היהודי שמעולם לא שמע את שמו? הוא שלח את משרתיו כדי להזמין אליו את היהודי הזקן, אולם התברר כי מיד אחרי שיחתם עזבו האורח ומלווהו את המקום.

התקרבו ובאו ימי חג הפסח. פתאום נעלם המשרת הגוי של בית המזיגה, והופצה שמועה כי היהודי הרגו, כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות. היהודי נעצר והחוקרים החלו לענותו כדי שיודה באשמה. לאחר כמה ימי עינויים, לא עמד היהודי בייסוריו ובחר להודות במיוחס לו. צהלו הגויים ואנשי המשטרה על תפיסת היהודי ה"פושע", וכל יהודי האזור נבוכו. היהודי הובא לפני בית המשפט ונפסק דינו למוות, אולם לשם ביצוע גזר הדין נדרשה חתימתו של הנסיך הפולני. להפתעת הכול ביקש הנסיך לדחות את ביצוע גזר הדין. הוא נימק זאת ביציאתו הקרובה ליריד הסוסים השנתי, וטען כי הוא נזקק ליהודי הזה שניחן בטביעת עין בסוסים טובים.

הסכימו השופטים, והנסיך יצא עם היהודי אל היריד, מלווה משמר צמוד. בעוברהם ביריד הבחין פתאום היהודי במשרתו שנעלם. הלה רץ אליו מיד בהתרגשות ונפל בזרועותיו. בדמעות סיפר לאדונו כי הכומר המקומי זמם להעליל עליו כי רצח את משרתו. פעם אחר פעם ניסה לשכנע את המשרת הנאמן לברוח לעיר רחוקה, והוא סירב. לילה אחד תפסו אותו גברתנים, הושיבוהו בעגלה ונסעו עמו למרחקים, ושם הותירוהו בודד ואומלל.

"אתמול בלילה", ממשיך המשרת ומספר, "פגשתי יהודי זקן, וזה ציווה עלי לעלות על עגלתו והוביל אותי לכאן אל היריד. הוא אמר לי לחפש אותך כאן, ואכן לאחר זמן רב והיפושים, סוף-סוף מצאתיך. אבקשך להחזירני לעבודתי, כי לא עזבתי את ביתך מרצוני". באותו רגע נזכר האיש באורח שהתארח אצלו, והבין כי בוודאי הוא שהביא את משרתו אליו כדי להצילו. תחילה לקח את משרתו הרעב לפונדק, ציווה להאכילו כראוי והורה לו לחכות לו במקום. אז-אז חזר אל הנסיך עם הסוסים שבהו. מרצה מהקנייה אמר הנסיך ליהודי: "ודאי זוכר אתה את ביקורי אצלך בעקבות הזמנתו של היהודי הזקן שהתארח אצלך". "ודאי, זוכר אני", השיב היהודי. "אם-כן, אספר לך מה אמר לי באותו יום", המשיך הנסיך. "אם יום אחד יבקשו ממך לחתום על גזר דינו של בעל בית המזיגה, בקש לקחתו עמך תחילה אל היריד לקנות סוסים". "כשראיתי את פסק הדין בעניינך, הבנתי שאיש קדוש היה הזקן ודבריו מתגשמים עכשיו. קיוויתי שכאשר אקח אותך עמי אל היריד, ימצא מוצא לצרתך, אולם עתה הנני תמה מה הועילו דברי אותו צדיק?".

לרגע הזה חיכה היהודי. הוא ביקש מהנסיך לבוא עמו אל הפונדק שבו השאיר את משרתו ואמר: "הנה מצאתי כאן את משרתי שנעלם, ואשר העלילו עליי כי רצחתי אותו". לא היה קץ להפתעתו של הנסיך, אך הוא הוסיף לשאול: "אם כן מדוע הודית באשמה?". הסביר לו היהודי כי לא היה בכוחו לשאת את העינויים. "מכאן תלמד", הוסיף, "כי כל ההאשמות המוטחות ביהודים בשקר יסודן". בבואם לעיירה נדהמו הכול לראות את המשרת ה'רצח' בריא ושלם. הוא סיפר לשופטים את אשר אירע. בבת אחת התהפך הדין, היהודי שוחרר והכומר נפל בבור שכרה ליהודי.

הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א, נולד בי"ז תמוז ת"ץ בעיר ראוונא שבאוקראינה, ונסתלק ביום ד' אדר תקנ"א, המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א שמקום מושבו לפני שעבר למעזריטש היה בראוונא, קירב את רבי לייב לבעל שם טוב הקדוש זיע"א, ולאחר הסתלקותו של הבעש"ט, היה מגדולי תלמידיו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. רבי לייב נמנה על הצדיקים הנסתרים. היה סובב בערים ובעיירות, מבקר בירידים ובמקומות-אחרים, והיה עוסק בדברי-מצווה. בייחוד הקדיש מכוונותיו למצות פדיון שבויים והצלת עשוקים מידי עושקיהם. מרבו הבעש"ט הק' קיבל את התפקיד לפרנס את הצדיקים הנסתרים, ודאג לאיסוף הכספים לצורך זה. בעבודה זו נעזר גם ע"י צדיקים אחרים ובייחוד ע"י הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א. לנדוד בעיירות ישראל, ובנדודיו אלה הביא לידי הצלה גשמית או רוחנית של יהודים רבים.

רבו המגיד הקדוש כתב לו מכתב המלצה, ממכתב זה של המגיד ממעזריטש ניתן ללמוד על אישיותו ועל פעולותיו. המכתב נדפס לראשונה בסוף ספר "דרכי ישרים" שנים ספורות לאחר פטירתו של רבי לייב שרה'ס. וכך כתב המגיד הקדוש: "הנני מן המודיעים נדון האיש הנוכחי הלאו הוא האיש התורני הרבני מוה"ר יהודה לייב בן הרב יוסף, איש הנקרא בפי כל רבי לייב שרה'ס מראוונא, העוסק במצווה רבה שאין למעלה הימנה, כאשר יפרש שיחתו באר היטב פה אל פה דברים שאין להעלותם על הכתב. בכך אם ראוהו אנשים המקשיבים לקולי וסרים למשמעתי, עצתי אמונה להיות לו לעזרו ולסעדו ולהתאמץ את עצמם בכל מיני התפעלות הן בגופם הן בממונם, כי מעיד אני עליו שאין בדבריו שום נפתל ועקש, ועוולה לא נמצא בשפתיו, וירא את ה' מרבים, ואין לך מצווה גדולה מזו".

מסופר: יום אחד, לעת זקנתו, בא עם הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א, לבית מזיגה ששכן בעיירה קטנה, לא הרחק מהעיר וילנה. הוא לך שם בלילה, ובבוקר אחרי התפילה ביקש רבי לייב מרבי עזריאל, לקרוא לבעל הבית. כשבעל הבית הגיע אמר לו הצדיק: "לך בבקשה אל רחוב הנוכרים, שבו מתגורר נסיך פלונג, ואמור לו שיבוא אליי". בעל הבית, שלא הכיר את רבי לייב, הביט בו בתמיהה, ואמר בקול רועד: "הלאו סכנת נפשות של ממש ליהודי להיכנס לרחוב הזה, ועוד להעז לקרוא לנסיך הפולני המפורסם לבוא אל אדם שאינו מכיר?". הצדיק השיב לו בתקיפות: "דע לך כי הנני לייב שרה'ס, ועליך לציית לי, שלא תאחר חלילה את המועד". התעלם האיש מאזהרת הצדיק ופנה לענייניו. פתאום נפלה אשתו למשכב, וכעבור כמה דקות אף שני ילדיו התפתלו ממכאובים. הבין האיש כי לדבר נובע מהקפדתו של האורח, שבוודאי צדיק הוא, וכי לא תועילו ריצתו להזעיק רופאים, אלא עליו לקיים את דברי האורח. בלב נכנע חזר אל רבי לייב והביע את נכונותו ללכת. אמנם פחד זרימה אחוזהו, אולם כריאותם של אשתו וילדיו היו בראש מעייניו. רבי לייב הרגיעו והבטיחו כי לא יאונה לו כל רע, וגם בני ביתו יבראו מיד. האיש יצא לדרך, נכנס אל הרחוב המסוכן, אך נדמה היה כי איש אינו רואה אותו. כאשר בא לארמון הנסיך, איש לא גירש אותו, וכאשר שמע הנסיך כי יהודי מבקש לראותו, יצא אליו מיד. מיד כשהזכיר היהודי את שם שולחו, רבי לייב שרה'ס, השתנו פני הנסיך, ובהכנעה הזדרז לצאת מן הבית והלך עם היהודי אל בית המזיגה. בהגיעם שלח רבי לייב את בעל הבית לראות את

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

ימי חודש אדר - נזכרים ונעשים בכל דור ודור

עיקרי הדברים בתוך המאמר. א. לבוא לדביקות בה' בכל מצוה ומצוה, שציונו השי"ת לעשות. ב. נס פורים נעשה בזכות התפילות, והתאחדות בני ישראל לעם אחד, וימים אלו נזכרים ונעשים בכל דור להתפלל ולבקש מהבורא ית"ש על כל צרה שלא תבוא. ג. תרומה - להתרומם בעבודת ה', לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים. ד. "כשם" שמשנכנס אב ממעטין בשמחה "כך" משנכנס אדר מרבין בשמחה. ה. כל השמחה והשפעות של ימי הפורים, מתחילים מחודש אדר. ו. מקור הסגולה לתלות המודעה "משנכנס אדר מרבין בשמחה". ז. קדושת המחשבה, שאיפה של מחשבו של אדם שם היא.

ובדביקות המצוה, ליבו בער בנפשו בחמימות המצוה על שזכינו לקיים עוד מצוה מציווי השי"ת...

על של עתה באנו, חודש אדר, משנכנס אדר מרבין בשמחה, וע"כ נראה בתוך המאמר, שהשמחה מתחילה כבר מתחילת החודש, להתבונן ולהכין את עצמינו בנפש רוח ונשמה על הימים הגדולים והנעלים, ימי הפורים הקדושים, שכל הנס נעשה ע"י תפילות עם ישראל, והתאחדות עם ישראל לעם אחד, כמו שכותב ה"ישמח ישראל" זיע"א (במאמרים לר"ח אדר) "וצומו עלי" שאמרה אסתר המלכה, אל תחשבו כלל על עצמיכם, אלא כל אחד יחשוב על השני בפרטיות, ובכלליות להתפלל עלי שנוכל לגשת למלך להתחנן על נפשנו להעביר את גזירת המן האגגי. זכות זו עמדה להם להינצל.

פעם אמר הרה"ק ר' מנחם מנדל מקוצק זיע"א ש"חסיד" נקרא ע"ש שעליו להבין לפני כל מצוה שעושה, לפני מי הוא עושה, ומי ציוה אותו לעשות, ובמה הוא זכה לעשות את זה, וכהנה וכהנה. תלמידו הגדול הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זיע"א, שהנהיג את עדת חסידיו גור לאחר פטירת בעל ה"חידושי הרי"ם" מגור זיע"א. שמע את ה"תורה" הזאת, ומספרים לאחר שהגיע לביתו, והיה צריך ליטול ידים לסעודה, אחז את ספל הנטילת ידים בידו, והתחיל לחשב בדעתו, לפני מי הוא עומד, ומי ציוה אותו לעשות את המצוה הזאת, וכך עברו עליו שעתים, שהוא אחוז בדביקות המצוה בדחילו ורחימו, עד שעבר שם א' מבני ביתו, וסימן לו שכבר עברו שעתים, ועליהם להתחיל בסעודה. והעידו העומדים שם, ש"אשר קדשנו במצוותיו וצונו...". היה בדביקות המחשבה,

וימים אלו נזכרים ונעשים בכל דור ודור על כל צרה שלא תבוא, להתפלל ולבקש מאת מלך מלכי המלכים הקב"ה, לעשות נחת רוח להבורא ית"ש בכל מעשינו ומחשבותינו, ואזי התפילה מתקבלת. ואפילו אם חלילה לא רואים בעינינו הבריות שהתפילה לא התקבלה חלילה עדיין, צריך לדעת שהקב"ה שומר בגזויו את התפילה, וכשבא הזמן והעת, הקב"ה מפעיל כביכול את כוח התפילה לישועה בשביל האדם.

בפרשתן 'ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו, תיקחו את תרומתי', ה'ישמה ישראל' (אות ה') כותב, ש'תרומה' מלשון 'התרוממות', וזה פי' הכתוב 'ויקחו לי' - לי לשמוי' הקב"ה הנותן לאדם לעלות מעלה מעלה בעבודת ה', ולקדש עצמו. 'מאת כל איש אדר ידבנו ליבו' היינו אף שכל הפעולות שאנו עושים בעולם התחתון, באתערותא דלתתא, הכל מגיע מכח עזר העליון, מאתערותא דלעילא, שהקב"ה קידש אותנו ומשפיע בנו קדושה מעלילא, על כל זה רצונו 'מאת כל איש' ש'ידבנו ליבו', כלומר כפירוש רש"י 'לשון נדבה ורצון טוב', שיתעורר ליבו אח"כ באתערותא דלתתא, להתנדב לבבו, לטהר ולקדש את רצונו הטוב, להעלות נחת רוח וחבת הקודש לפניו ית'. ועיי"ש בהרחבה גדולה.

חודש אדר זה הזמן והעת המוכשר לעורר לבבינו לעבודת הבורא ב"ה, מימי פורים הנשגבים. במשנה 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. ובגמ' תענית (כ"ט ע"א - ע"ב) תנינן "אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי, לישתמיט מיניה באב, דריע מזליה. ולימצי נפשיה באדר, דבריא מזליה". "כשם" שמנכנס אב ממעטין בשמחה - שיש הלכות פסוקות על מיעוט השמחה מר"ח אב, להתאבל על חורבן הבית. "כך" משנכנס אדר מרבין בשמחה - וכאן לא מצאנו הלכות מיוחדות שחלות מתחילת ר"ח אדר לרגל ימי הפורים. א"כ לכאורה במה נרבה בשמחה? אלא שכתבו בחז"ל, כיצד ירבה על אדם בשמחה בחודש אדר. "אלא שכל אדם משמח עצמו בדברים המשובבים את נפשו", יחשוב לעצמו במה הוא שמח וטוב לב, וכך ירבה בשמחה.

מנהג ישראל תורה נפוצה על תליית המודעה של 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' בבית ובכל מקום שהוא, והיו כאלה שהיו משאירים את זה למשך כל השנה תלוי על הקיר, ועל זאת ועוד נדבר בעזרה ש'ית' במאמר שלפנינו. והרבה קהילות בישראל נהגו לתלות מודעה זו, ובטעם הדבר, שכל תליית המודעה הזאת היו בכדי להרבות בשמחה.

והמקור לדברים מובא מהרה"ג רבי אברהם ליפשיץ זצ"ל דיין ומו"צ בק"ק זאוויזוב, זאליזשא, ובעיר בילקע. גאון עצום שחי לפני יותר ממאה שנים. והוא מביא בספרו 'ילקוט אברהם' (סי' תרפ"ו, ק"צ) כך, "מנהג ישראל הקדושים בכל עיר ועיר, מדינה ומדינה. גם אצל הצדיקים והחסידים כשבא ר"ח אדר מדבקין על הכתלים בביתם ובבתי כנסיות ובבתי מדרשות ניירות וכתב עליהן 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', ודייקא על הכותל מערבי, ולצד הפתח..." והביא ביאור לזה שכמו שנאמר 'כשם שמנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, ונפסק בשו"ע (סי' תק"ס) "שיש לשייר בכל בית אמה על אמה זכר לחורבן", ומכך הביא טעם לדבריו "ולכך נהגו להדביק זאת דוקא על מקום ההוא שבמקום תוגה יהא שמחה וששון ליהודים". שכמו שמשאירים בבית זכר לחורבן. משנכנס אב ממעטין בשמחה. כך, אותו הדבר 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', שגם יש לתלות על כותל המערבי לצד הפתח מודעה 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'.

ויתירה מזו הוסיף המגיד הירושלמי הרב בן ציון ידלר זצ"ל שכתב ר' חיים פלאג"י שבחודש אדר לוקחים את השלט משנכנס אדר מרבין בשמחה ושמים אותו על האמה על אמה, משום שאין אבלות בחודש אדר. וצ"ח באומרו שמכיר רבים שתלו בביתם המודעה הנ"ל, וראו ישועות גדולות בכל הישועות הנצרכות. רק כדי להבין במה דברים אמורים, מעט נרחיב בזה הענין. ידוע מה שכתב הבעש"ט הק"י כי במקום שמחשבת האדם שם הוא"א חושב על עניין רוחני כל שהוא, או חושב על עניין גשמי. מה שמעלה במחשבתו,

שם הוא' ממש למעשה. וא"כ שתולה המודעה הזו בביתו, נמצא שכמו שנכנס לבית ורואה האמה על האמה לזכר החורבן, ומתמלא בשברון גדול על בית ה' שחרב ושומם, ומתפלל על בניין הבית במהרה בימינו. אבל כאן יש מסר גדול וחשוב, שכמו שתניין בגמ' 'כשם' משנכנס אב ממעטין בשמחה "כך" משנכנס אדר מרבין בשמחה. שכמו שאנו רואים במשך כל השנה כולה את הזכר לחורבן בבית, יש לתלות המודעה המבשרת על השמחה שזכינו לניסים והנפלאות שעשה עימנו הבורא ית"ש כשהמן ביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מגער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד, ושללם לבזו. ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. וימים אלו נהפכו מיגון לשמחה ויום טוב. כמו כן, החל מר"ח אדר יכנס לביתו ויתמלא שמחה על נס פורים הגדול.

זאת ועוד, כתיב בפרשתן 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', ודקדקו המפורשים אמאי לא כתיב 'ושכנתי בתוכי'. וביאר הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' זי"ע בלשונו הזהב "ל דקאי על עיקר השראת השכינה שהי' על פנימיות נדבת לבם של כל או"א דיבורו, שהיו מקדישים נדבותם לצרכי המשכן, היו משייכים אז דיבורם הקדושה. והי' השכינה שורה על פנימיות הלב של כל אחד ואחד בשעת דיבורו והקדשו. ומפני זה כתיב ושכנתי בתוכם ר"ל בתוך הפנימיות לבבם של המתנדבים".

רחמנא ליבא בעי. הקב"ה חפץ בפנימיות הלב של כל אחד ואחד, מה שהוא רוצה לנדב למשכן, ולכך כתוב דייקא 'ושכנתי בתוכם', שהקב"ה משרה בכל או"א את השכינה הק' בפנימיות הלב בשעת דיבורו, והקדשו לשם בניית המשכן.

וכך גם כן כאן בענייננו, שנאמר במגילת אסתר 'והחודש אשר נהפך מיגון לשמחה' שמזל החודש גורם הצלה וטובה לעם ישראל, וכמו בתחילת דברינו ממאמר חז"ל בתענית, שאם יש ליהודי משפט עם נכרי, יעשה זאת בחודש אדר, שאז המזל טוב לעם ישראל. וכתב הריטב"א "ואע"פ שאין מזל לישראל, הני מזל בשאר ימים. אבל בשני חדשים אלו [אדר ואב] יש מזל שכן נגזר עלינו מן השמים". ומסביר הגאון מוילנא, ש"כשם" שבחודש חב כשיש אבל בתוך החודש, כבר צריך להתאבל מתחילת החודש, "כך" על אחת כמה וכמה שימים אלו שנהפכו לששון ולשמחה, שיש להרבות בשמחה מתחילת חודש אדר.

וכתב ה"שפת אמת" שיותר נראה לבאר, "דהיינו משום שבחודש אדר היה קיום הקרבנות והמקדש. כי באדר היה זמן תרומת השקלים, לחדש בניסן התרומה חדשה, ונדבו בני ישראל בשמחה את שקלי הקודש, וכמבואר כמה פעמים בפסוק, שכשהתנדבו בני ישראל למקדש, היתה שמחה גדולה בעולם. וכיון שקבלו עליהם בשמחה את נדבת הלשכה, עדיין השמחה נמצא בחודש אדר. וכשקוראין פרשת שקלים, מתעורר ענין זה".

א"כ נמצא שבחודש אדר יש שמחה בעולמות העליונים, על ישראל נדבר כאו"א מעצמם את נדיבותם למשכן לכבוד ה', ותרמו הם בשמחה את שקלי הקודש, "כך" בחודש אדר יש שמחה בכל העולמות, הן מצד זה, והן מצד הנס שזכו לישראל על ש'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", ויש פה ריבוי שמחה כפולה ומכופלת, ושתולה המודעה הזו בביתו, מיד מתמלא שמחה על אלו שתי הסיבות, ומצייר במוחו ובמחשבתו את כל מה שעבר על בני" לפני נס פורים, ולאחמ"כ שזכו לנס גדול שכזה, והיו בשמחה, שהיו צדיקים שאמרו ש'שמחה' מתחלק לשתים ש"ם ח"ה, ח"ה' בגי' אח"ד, שע"י שמחה זוכים ליחד ה' אחד ושמו אחד. ובעצם ברגע זה מעורר הרצון מלמעלה להשפיע לו כל טוב ברוחניות ובגשמיות, כדי שיוכל להיות בשמחה כל ימי חייו! וה' ימלא לו כל משאלותיו לטוב לחיים ולשלום, בכל מה שהוא צריך, בבני חיי ומזוני רויחא, וסייעתא דשמיא, ובכל הענינים שאדם צריך להיושע בהם!

כן תזכינו רבש"ע לעבדך באמת ובלב שלם, ולהתפלל אליך באמת, ולעשות נחת רוח בכל דיבור מעשה ומחשבה, ושהתפילות יקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל, לעורר ולפעול את כל הישועות הנרכות לנו ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה לגאולה השלימה בקרוב ובמינוי אמן ת. נ. צ. ב. ה.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

לע"נ הרב אברהם בן
הרה"ח ר' יוחנן דב
הלוי ע"ה
נלב"ע ז' אדר תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הגה"ח רבי יהודה ב"ר
ישראל מקובר ז"ל
נלב"ע ח' אדר תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב נפתלי הרץ בן הרב
יוחנן דב הלוי ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון
ולע"נ האשה החשובה מרת
רבקה בת הרב משה חיים ע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל
בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג - 540321 ע"ש ישראל בנימין פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.